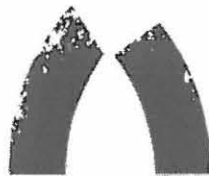

HÄRIOLA EKONPILTO 1

**HARTOLAN VIHARIÖTIEN ALUEEN
ARKEOLOGINEN TUTKIMUS**

11.-15.10.2004

Anu Lempiäinen
2004

MUSEOVIRASTO

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Kohteen perustiedot.....	3
3. Koekuopat	4
4. Tulokset	10
5. Mustavalkonegatiiviluettelo.....	11
Liite 1: peruskarttaote.....	12
Liite 2: yleiskartta.....	13
Kuvataulu.....	14

1. Johdanto

Syksyllä 2004 Hartolan kunnan tilapäinen kunnaninsinööri Harri Suoknuuti otti yhteyttä Museovirastoon, ja kertoi Hartolan kunnan rakennussuunnitelmista Kaikulantien pohjoispuolisella Viheriötien alueella. Viheriötien rakentamisen lisäksi alueelle oli kaavailtu useita asuintontteja. Paikalla sijaitsi Ekonpelto 1 –nimellä tunnettu kiinteä muinaisjäännös, joten ennen rakentamisen alkua alueella tuli suoritettavaksi arkeologiset tutkimukset.

2. Kohteen perustiedot:

Nimi:	Ekonpelto 1
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	rautakautinen
Kunta:	Hartola
Kylä:	Hartola
Mj.rek.nro:	1000001432
Peruskartta:	3121 09 HOTILA
Koordinaatit:	pkoo: 6829830 ikoo: 3448390 z: 97,5-100 m mpy
Tutkimukset:	Poutiainen inventointi 2003 Poutiainen ja Sepänmaa tarkkuusinventointi 2003
<i>Aiemmin</i> Löydöt:	KM 33914: 1-9 KM 34270:1-17

Kohde sijaitsee Itä-Hämeen opistolle johtavan Kaikulantien pohjoispuolella; Tainionvirran koulun itäpuolisella alueella. Paikka on aiemmin ollut loivasti kumpuilevaa sokerijuurikaspeltoa, jossa oli ollut havaittavissa noesta tummaksi värjäytyneitä alueita, rapautuneita kiviä, rautakuonaa, rautakauden tyyppin keramiikkaa ym. Löytöalue sijaitsi koulun kohdalta pellon reunasta 85 m itään. Kesällä 2004 Hartolan loma-asuntomessujen yhteydessä kyseistä peltoaluetta oli käytetty parkkipaikkana. Tätä tarkoitusta varten pellon multakerros oli kasattu alueen itälaitaan, golfkentän rajalle ja korvattu noin 30 cm kerroksella karkeaa soraa. Parkkipaikan keskiosaan, oletetulle rautakautisen asuinpaikan sijaintipaikalle oli jätetty pieni multa-alue koskemattomaksi.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tulevan Viheriötien ja paikalle suunniteltujen asuintonttien alalta, oliko paikalla säilynyt merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tutkimus suoritettiin siten, että paikalle kaivettiin koneellisesti kolme noin 1,5 m levyistä koeojaa. Koeoja 1 avattiin tulevaa Viheriötietä mukailleen, koeojat 2 ja 3 halkoivat asuintonteiksi kaavailtuja alueita. Yhteensä koeojaa

avattiin noin 400 metriä (600 m²). Koeojat avattiin kaivinkoneella, siten että sorakerros ja sen alla mahdollisesti vielä säilynyt peltomultakerros poistettiin arkeologien valvonnassa. Peltomultakerroksen alapuolella havaittavat likamaa- ja multalaikut tarkastettiin koeuopin. Lisäksi koeuoppia avattiin aukion keskiosassa säilyneelle multa-alueelle ja multa-alueet myös pintapöimittiin.

Kaivauksenjohtajana toimi FM Anu Lempiäinen, lisäksi tutkimukseen osallistui fil.yo Jani Jokinen. Hartolan kunta maksoi tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

3. Koeuopat

Koeuoppia tehtiin yhteensä 27. Niistä suurin osa oli täysin löydöttömiä. Koeuoppien paikat valittiin koeojissa siten, että peltomultakerroksen alla havaittuihin laikkuihin kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan ulottuva, kooltaan yleensä n. 40 cm x 40 cm kuoppa. Lisäksi kahdeksan koeuoppaa kaivettiin koeojien ulkopuolelle, aukion keskusosaan jätetylle multa-alueelle. Kaikki löydöt sekä esihistoriallisilta vaikuttaneet rakenteet keskittyivät tälle multa-alueelle. Myös maaperässä oli selvä ero multa-alueen ja sorakentän välillä; soran alla oleva ns. pohjamaa oli selvästi savisempaa ja tiiviimpää, kun taas mulloksen kohdalla pohjamaa oli melko löyhää hiesua. Mahdollisesti suurilla työkoneilla ajelu, pellon parkkipaikaksi muuttamisen yhteydessä, on vaikuttanut pohjamaahan tiivistävästi. Ks. löydöllisten koeuoppien sijainti liitteenä olevasta yleiskartasta.

Koeoja 1

Koeuoppa 1

Koko: 100 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 18 cm

Tehty ruskean likamaan, peltomullan ja hiilen sekaiseen läikkään. Soran alla peltomultaa n. 10 cm, jonka alla sekoittunut kerros peltomultaa, ruskeaa likamaata, puhdasta pohjamaata ja hiiltä.

Ei löytöjä.

Koeuoppa 2

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 5 cm

Tehty ruskean likamaan, peltomullan ja hiilen sekaiseen läikkään. Kerros oli tasaisen sekoittunutta.

Ei löytöjä.

Koeuoppa 3

Koko: 200 x 60 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 6-12 cm

Tehty luode-kaakko suuntaiseen hautamaiseen rakenteeseen, joka jatkui profiiliin. Ilmiö kaivettiin koeojan kohdalta kokonaan pois. Maa-aines oli ruskean likamaan ja puhtaan pohjamaan sekaista, rakenteen yläosassa seassa oli myös peltomultaa. Läikässä ei ollut havaittavissa merkkejä kiinteistä rakenteista kuten arkusta.

Löydöt (täytymaasta): saviastian paloja ja savikuonaa (KM 35039: 1-3).

Ks. kuvataulu neg. nrot 135750-135751

Koekuoppa 4

Koko: 80 x 90 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 35 cm (tarkastuskuopassa 100 cm)

Tehty ruskean likamaan, peltomullan ja oranssin (palaneen) hiekan sekaiseen, ojamaiseen rakenteeseen, josta kaivettiin puolet. Peltomullan alla oli n. 16 cm leveä, tarkkarajainen, suoraseinäinen, sekoittunutta maa-ainesta sisältävä oja. Rakenne säilyi samanlaisena aina 100 cm asti, jossa vastaan tuli sorakerros ja punainen muoviputki.

Löydöt (täyttemaasta): palanutta savea (KM 35039: 4).

Koekuoppa 5

Koko: 40 x 60 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 30 cm

Tehty peltomullan, tummanruskean likamaan ja puun sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen.

Sekoittuneen kerroksen joukossa oli myös hieman puhdasta pohjahiekkaa.

Löydöt: palanutta savea (KM 35039: 5).

Koekuoppa 6

Koko: 40 x 50 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 100 cm

Tehty tummanruskean likamaan, peltomullan ja harmaan saven sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen.

Vastaavanlainen moderni rakenne kuin koekuopassa 4.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 7

Koko: 120 x 60 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 25 cm

Tehty läpileikkauksena ruskean likamaan, peltomullan ja hiilen sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen, jossa tummanruskean ja harmaan likamaan sekaiset reunat. Tummanruskeanharmaat reunukset ulottuivat vain 5 cm:n syvyyteen. Oja oli tasapohjainen.

Löydöt: metallikuonaa, rautakauden tyyppin keramiikkaa, palanutta savea ja savikuonaa, piitä sekä palanut luu (KM 35039: 6-11).

Koekuoppa 8

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 40 cm

Tehty peltomullan, hiilen ja puun sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen. Sekoittuneen kerroksen joukossa oli hieman tiiltä.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 9

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 20 cm

Tehty peltomultaa sisältävään ojamaiseen rakenteeseen.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 10

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 40 cm

Tehty peltomultaa sisältävään ojamaiseen rakenteeseen. Pohjalta vastaan tuli punainen muoviputki ja sorakerros.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 11

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 25 cm

Tehty peltomultaa sisältävään ojamaiseen rakenteeseen.

Ei löytöjä.

Koecoja 2

Koekuoppa 12

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 30 cm

Tehty peltomullan ja hiilen sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen. Peltomultakerroksen paksuus 22 cm.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 13

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 30 cm

Tehty peltomullan ja hiilen sekaiseen rakenteeseen. Peltomultakerroksen paksuus 17 cm.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 14

Koko: 30 x 30 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 10 cm

Tehty harmaanruskean saven ja hiilen sekaiseen läikkään. Likamaakerroksen paksuus 3 cm.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 15

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 10 cm

Tehty harmaanruskean saven ja hiilen sekaiseen läikkään. Likamaakerroksen paksuus 5 cm.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 16

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 20 cm

Tehty peltomultaa sisältävään ojamaiseen rakenteeseen. Peltomultakerroksen paksuus oli 15 cm ja se oli alaosastaan sekoittunut puhtaaseen pohjamaahan.

Ei löytöjä.

Koeoja 3

Koekuoppa 17

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 20 cm

Tehty peltomullan ja hiilen sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen. Peltomultakerros on alaosastaan sekoittunut puhtaaseen pohjasaveen.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 18

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 20 cm

Tehty peltomullan ja hiilen sekaiseen ojamaiseen rakenteeseen. Peltomultakerroksen paksuus on 17 cm ja se on keskeltä syvempi kuin laidoilta.

Ei löytöjä.

Koekuoppa 19

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys soran alta mitattuna: 10 cm

Tehty ruskeanlikamaan ja hiilen sekaiseen läikkään. Likamaakerroksen paksuus on 5 cm.

Ei löytöjä.

Multa—alueelle tehdyt koekuopat

Koekuoppa A

Koko 70 x 70 cm

Syvyys: 38 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 35 cm ja siihen on kerroksen alaosassa sekoittunut hieman keltaista hiekkaa. Alla kellertävänruskea pohjahiekka.

Löydöt: rautakuonaa ja palanutta savea (KM 35039: 13 ja 14).

Koekuoppa B

Koko 70 x 70 cm

Syvyys: 35 cm

Peltomultakerroksen paksuus 32 cm; alla vaalea pohjahiekka. Koekuoppa on kaivettu kivisen värttinänkehrän/painokiven löytöpaikalle.

Löydöt: rautakauden tyyppin keramiikkaa, palanutta savea ja savikuonaa sekä kuonaa (KM 35039: 15-19).

Koekuoppa C

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 50 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 40 cm, jonka alla oli paikoitellen harmaan likamaan, peltomullan ja pohjahiekan sekainen likamaakerros (paksuus 7 cm). Alinna oli punertavanruskea pohjahiekka.

Löydöt: palanutta savea ja savikuonaa (KM 350369: 20-21).

Koekuoppa D

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 30 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 25 cm, jonka alla on puhdas vaaleanpunertava pohjahiekka.

Löydöt: savikuonaa (KM 35039: 22).

Koekuoppa E

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 45 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 36 cm, jonka alla on paikoin säilynyt 3-4 cm:n kerros harmaata likamaata. Alinna punertava pohjahiesu.

Löydöt: rautakauden tyyppin keramiikkaa, palanutta savea, savikuonaa ja pii-iskos (KM 35039: 23-27).

Koekuoppa F

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 45 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 36 cm, kerroksen alaosassa multa on sekoittunut hieman keltaista hiekkaa. Alinna puhdas kellertävä pohjahiekka.

Löydöt: rautakaudentyypin keramiikkaa ja palanutta savea (KM 35039: 28-29).

Koekuoppa G

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 80 cm

Peltomultakerroksen paksuus on 35 cm. Peltomullan alla kuopan luoteiskulmassa oli sekoittunut hiekkakerros, joka värinsä ja suuntauksensa perusteella tulkittiin samanlaiseksi putkikaivannoksi kuin koeojassa 1. Kaivaminen lopetettiin 45 cm: syvyydellä.

Löydöt: rautakuonaa, palanutta savea ja savikuonaa (KM 35039: 30-32).

Koekuoppa H

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 37 cm

Pelto- ja metsäkerroksen paksuus on 34 cm, jonka alla oli puhdas vaaleanpunaruskea pohjahiekka.

Löydöt: rautakuonaa, rautakauden tyyppin keramiikkaa, palanutta savea ja kuonaa (KM 35039: 33-36).

4. Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että paikalla ei ole juurikaan säilynyt merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Ainoat mahdollisesti esihistorialliseen aikaan vietävissä olevat rakenteet ja likamaakerrokset tulivat koskemattoman multa-alueen kohdalta (koekuopat 3, 7, C ja E). Nämä saatiin tarkastettua tutkimuksen kuluessa, eikä niistä löytynyt selkeitä rakenteita jotka olisivat vaatineet lisätutkimuksia.

Myös löydöt keskittyivät samalle alueelle. Löydöt tulivat pääasiassa peltomultakerroksesta, mikä kertoo paikan sekoittuneisuudesta. Voidaankin olettaa, että paikalla aikojen kuluessa harjoitettu viljelytoiminta on tuhonnut rautakautisen asuinpaikan. Viimeistään multakerroksen poistaminen ja parkkipaikan rakentaminen kohteen päälle on hävittänyt loputkin merkit esihistoriallisista rakenteista. Näin ollen paikan rauhoitusta ei liene syytä jatkaa, eikä paikalle suunnitelluille rakennushankkeille tämän tutkimuksen valossa näyttäisi olevan estettä.

Helsingissä 14.3.2005

Anu Lempiäinen

5. Mustavalkonegatiiviluettelo

Negat. nro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Päivämäärä
135749	Yleiskuva tutkimusalueesta.	Etelästä	A. Lempiäinen	11.10.2004
135750	Koeoja 1, koekuoppa 3, hautamainen rakenne.	Luoteesta	A. Lempiäinen	13.10.2004
135751	Koeoja 1, koekuoppa 3, hautamainen rakenne	Lännestä	A. Lempiäinen	13.10.2004

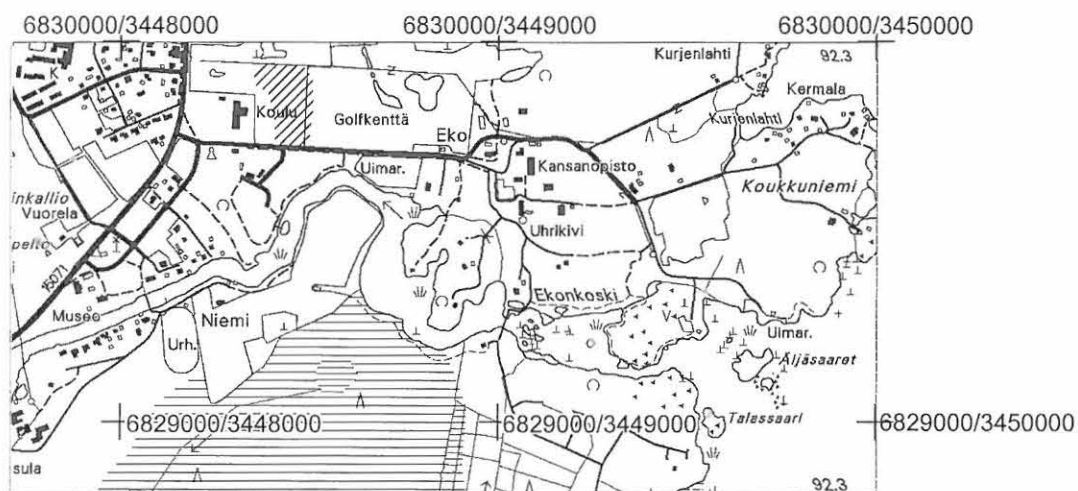
Hartola (Viheriötie) *EKONPELTO 1* A. Lempiäinen 2004

LIITE 1

PK 3121 09 HOTILA
Mk 1:20 000

Tutkimusalue

Hartola (Viheriötie) EKONPILTO 1
A. Lempiäinen 2004

LIITE 2

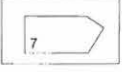

Yleiskartta

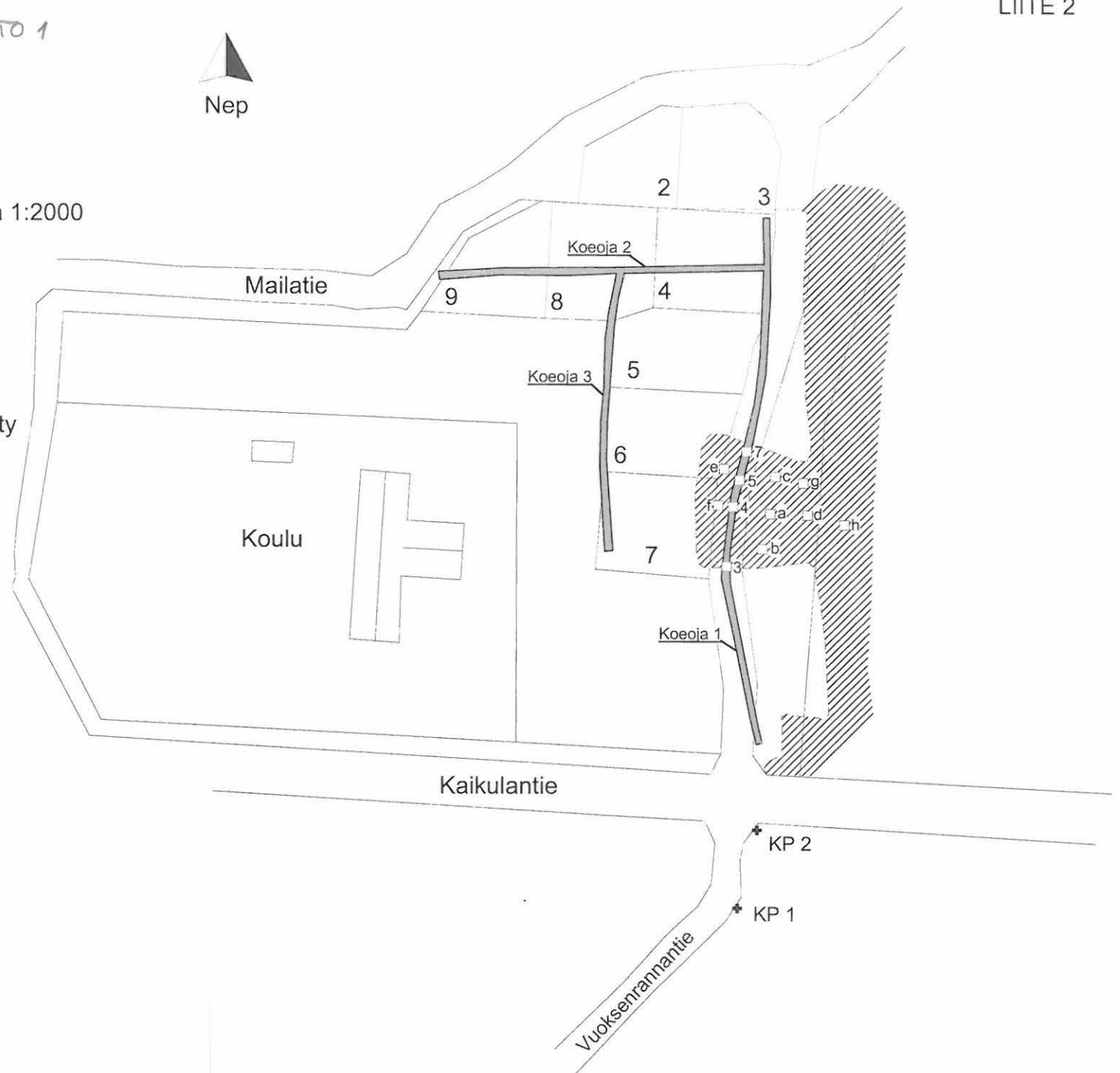
Mk 1:2000

Piirt. ja digit. A.Lempiäinen

Pohjana rakennuskaavamuutos -kartta 1:2000

- Hiekkakentän reunalle jätetty multa-alue
- Multa-alueen reuna
- Rakennus
- Koekuoppa
- Kiintopiste
- Tontti
- Koeoja

Neg.nro 135749
Yleiskuva tutkimusalueesta. Etelästä. Kuva A. Lempiäinen.

Neg.nro 135750
Koeoja 1, koekuoppa 3, hautamainen rakenne. Luoteesta. Kuva A. Lempiäinen.

Neg.nro 135751
Koeoja 1, koekuoppa 3, hautamainen rakenne. Länneestä. Kuva A. Lempiäinen.